

ОТЗЫВ

**Зарубежного Научного консультанта, на диссертационную работу
МАЙҒАЗИЕВА СӘКЕН ҚОРДАБАЙҰЛЫ
«Қазіргі қазақ эстрадасындағы этнофольклорлық тенденциялар»,
представленной на соискание степени доктора PhD
по специальности 6D041600 – Искусствоведение**

Музыкальные традиции каждого региона уникальны. Формирование и развитие традиционного музыкального искусства и его различных направлений тесным образом связано с творческой деятельностью певцов и исполнителей. За последние десятилетия знаменательно появление нового поколения исследователей - исполнителей-практиков. Практическое знание ими традиционной и современной музыкальной культуры позволяет во многом преобразовать привычные сложившиеся представления и расширить фактологическую базу изысканий.

Диссертация МАЙҒАЗИЕВА СӘКЕН ҚОРДАБАЙҰЛЫ – докторанта Казахской национальной академии искусств им. Т. К. Жургенова, является итогом многостороннего анализа этнофольклорных тенденций и отражением практических знаний диссертанта относительно современного положения в эстрадном искусстве Казахстана.

Актуальность темы исследования определяется анализом исторического становления и этапов развития этнофольклорных ансамблей, их роли в современном музыкальном искусстве Казахстана. За годы независимости общенациональные ценности объединили население страны, а также стали основным элементом для развития музыкальной культуры. Песня (ән) в сочетании с поэзией(жыр) и инструментальной музыкой(күй) всегда была и остаётся одним из наиболее действенных средств воздействия на чувства и мысли людей. Тысячелетиями народные музыканты передавали последующему поколению бесценные сокровища национальной культуры. И этот процесс особенно актуален в период глобализации, когда традиционные ценности меняются и приобретают новое сценическое решение. В данной диссертационной работе раскрываются все аспекты – проблемы и их решения.

Степень обоснованности и достоверности результатов. Различные поп-ансамбли этнофольклорной направленности Казахстана рассматриваются в работе с целью выявления художественного феномена, эстетических принципов и стиля исполнения ансамблей эстрадной музыки. Критерии исследования были обусловлены выявлением предпосылок формирования и развития этнофольклорных ансамблей в эстрадном искусстве Казахстана на рубеже XX-XXI веков. В этой связи были:

- выявлено и определено происхождение этнических корней этно-народных ансамблей в традиционном искусстве;
- продемонстрирована художественная и духовная преемственность этно-народных ансамблей в Казахстане с профессиональным классическим искусством народов Центральной Азии;
- описаны направления и репертуар выступлений этнофольклорных коллективов современной казахстанской эстрады;
- определено возникновение этнофольклорных коллективов современной казахской эстрадной музыки путем комплексного анализа преемственности традиций казахских этнофольклорных ансамблей;
- сделан анализ композиций в фольклорных ансамблях;

Поднятая диссертантом проблема, таким образом, получила всестороннее освещение, и поставленные задачи были успешно решены. Диссертация также отличается органичностью структуры, где выявленные постулаты соответствуют общей теории эстрадной музыкальной системы. Таким как, целостный комплекс взаимосвязанных элементов образующее единство со средой.

Научная новизна диссертации. Диссертационная работа характеризуется передовыми методами изучения жанровой теории и инструментальной музыки. Кроме того, исследователь особое внимание уделяет широкому спектру принципов и методов подготовки вокально-эстрадного искусства. В частности следует отметить обоснованную позицию диссертанта в определении методологических принципов для понимания процессов развития современной музыкальной культуры страны, в раскрытии феномена стилизации этнофольклорных ансамблей, отражающих этические нормы и традиционные ценности.

В работе нашли соответствующее отражение такие существенные показатели, как процесс развития фольклорной музыкальной традиции в современном обществе, подверженный изменениям в художественном искусстве, обработка фольклорных произведений в новой сценической практике и трансформация традиционного инструментального и песенного искусства как части национальной культуры. Диссертант в своей работе достаточно полно рассматривает вокально-исполнительскую деятельность на примере этнофольклорных групп «Роксанаки», «Magic of Nomads», «Қоңыр», «Тұран», «Хассак», и других.

Артистическая позиция, ориентация и репертуар каждого из них могут быть показателем общих культурных достижений и общего культурного прорыва казахстанской художественной сцены.

В Выводе диссертант констатирует, что развитие этнофольклорных групп должно быть направлено на успешное достижение таких задач, как:

- необходимость оценки уровня сохранения традиций и музыкального наследия народа в творчестве этнофольклорного ансамбля, являющегося современным проявлением музыки национального стиля;
- сочетание эстетических ценностей традиционной музыки с современным музыкальным искусством, что требует серьезной работы в сфере развития вкусов и приобретения глубоких знаний.
- фольклорные ансамблевые формы казахского народа, в сочетании с традиционными ансамблевыми разновидностями профессионального классического искусства народов Центральной Азии, должны способствовать прогрессивному развитию ансамблевого искусства в современном Казахстане;

- этно-фольклорные группы современного казахского населения должны быть выявлены путем комплексного анализа преемственности казахского традиционного мировоззрения этно-фольклорных ансамблей и репертуара;
- Комплексная научная концепция оригинальности этого феномена была составлена путем оценки уровня исполнения композиций и было отмечено, что каждая этно-фольклорная группа внесла свой вклад в это направление. Например, «Роксанаки» первым адаптировал древнеказахские архаичные элементы, тогда как «Magic of Nomads» доказала, что традиционная казахская песня будет одинаково популярна и в джазовом исполнении;

- также было выявлено, что ансамбли, которые стали предметом исследования, развивают широкий спектр традиционного искусства с использованием инструментов современного искусства;

Этнофольклорные группы, через пропаганду традиционного казахского музыкального искусства, адаптацию древних казахских архаических жанров и лирических песен, традиционных музыкальных инструментов не только способствуют распространению национальных ценностей, но и продвижению современного музыкального наследия Казахстана далеко за пределы страны.

Недостатков по содержанию и оформлению работы практически не обнаружено, диссертация является целостным и результативным исследованием, выполненным на основе определенных научно-методологических установок, определенных поставленными задачами и результатами исследования.

Опираясь на труды отечественных и зарубежных исследователей, проведенные стажировки **СӨКЕН ҚОРДАБАЙҰЛЫ** умело пользуется традиционными и современными методами исследования. Он успешно справился с задачами поставленными в диссертации. Уровень научной подготовленности и эрудиция, о котором свидетельствует представленная к защите диссертационная работа, позволяет считать, что **МАЙҒАЗИЕВ СӨКЕН ҚОРДАБАЙҰЛЫ** заслуживает присуждения ему степени PhD по специальности 6D041600 – искусствоведение.

Зарубежный научный консультант, PhD

« 30 » Октябрь 2019 года Каромат Д.Ф.

МАЙҒАЗИЕВ СӘКЕН ҚОРДАБАЙҰЛЫНЫҢ

6D041600 – Өнертану мамандығы бойынша PhD докторы дәрежесін алу үшін ұсынылған «Қазіргі қазақ эстрадасындағы этнофольклорлық тенденциялар»

Иссертациялық жұмысына

Шетелдік Ғылыми кеңесшінің

ШКІРІ

Әрбір өнердің бірегей сарындағы өз музыкалық дәстүрі бар. Дәстүрлі музыка өнері мен оның әртүрлі бағыттарының қалыптасып дамуы әншілер мен орындаушылар қауымының шығармашылық қызметімен өте тығыз байланысты. Соңғы онжылдықтарда өздері орындаушы болып табылатын зерттеуші ғалымдардың жаңа буыны пайда болды. Дәстүрлі және заманауи музыка өнерімен іс жүзінде таныс болуы оларға көп жағдайда қалыптасып кеткен үйреншікті түсініктерді өзгертуге және зерттеудің фактологиялық базасын кеңейтуге мүмкіндік береді.

Т.К. Жүргенов атындағы Қазақ Ұлттық өнер академиясының докторанты МАЙҒАЗИЕВ СӘКЕН ҚОРБАДАЙҰЛЫНЫҢ диссертациясы диссертанттың Қазақстандағы эстрада өнерінің заманауи ахуалына қатысты этнофольклорлық тенденцияларын жан-жақты сараптауының және оларды тәжірибе жүзінде білуінің нәтижесі болып табылады.

Этнофольклорлық ансамбльдердің қалыптасу тарихы мен даму кезеңдерін, олардың Қазақстандағы заманауи музыка өнеріндегі ролін сараптау зерттеу тақырыбының өзектілігін қамтамасыз етеді. Елдің тәуелсіздік алған жылдарының ішінде жалпыұлттық құндылықтар халықты бір ортаға біріктірді, сондай-ақ музыка өнерінің даму жолындағы негізгі элементке айналды. Аспаптан шыққан сазды күймен сүйемелденген әсем ән мен көркем жыр қай кезде де адамдардың сезімі мен ой-өрісіне әсер етудің ең тиімді жолдарының бірі болған және болып қала береді. Мыңдаған жылдар бойы халық музыканттары ұлттық дәстүрдің баға жетпес қазыналарын ұрпақтан-ұрпаққа мұраға қалдырып келеді. Және бұл үрдіс дәстүрлі құндылықтардың өзгеріске ұшырауы және жаңаша сахналық шешімге ұласуы байқалатын бүгінгі жаһандану кезеңінде ерекше өзектілікке ие. Бұл диссертациялық жұмыста барлық аспектілер, яғни проблемалар мен олардың шешімдері толық ашылған.

Нәтижелердің негізділігі мен дұрыстығының дәрежесі. Қазақстандағы этнофольклорлық бағыттағы әртүрлі поп-ансамбльдер бұл жұмыста эстрадалық музыка ансамбльдерінің көркемдік феноменін, эстетикалық принциптері мен стилін айқындау мақсатында қарастырылады. Зерттеу критерийлері XX-XXI ғасырлардың тоғысындағы Қазақстанның эстрада өнеріндегі этнофольклорлық ансамбльдердің қалыптасу және даму алғышарттарын анықтаумен байланыстырылған. Осы орайда:

- дәстүрлі өнердегі этно-халықтық ансамбльдердің этникалық тамырының шығу тегі айқындалып анықталды;

- Қазақстандағы этно-халықтық ансамбльдердің Орталық Азия халықтарының кәсіби классикалық өнерімен көркемдік және рухани сабақтастығы көрсетілді;

- заманауи қазақстандық эстрададағы этнофольклорлық ұжымдардың бағыттары мен өнер көрсету репертуарлары сипатталды;

- қазақтың этнофольклорлық ансамбльдерінің сабақтастық дәстүрлеріне кешенді талдау жүргізу жолымен заманауи қазақ эстрадалық музыкасындағы этнофольклорлық ұжымдардың пайда болу жолы анықталды;

- фольклорлық ансамбльдердің композицияларына талдау жүргізілді.

Осылайша диссертанттың көтеріп отырған тақырыбы жан-жақты қарастырылды, қойылған міндеттер нәтижелі түрде шешілді. Диссертация сонымен бірге құрылымының үйлесімділігімен

ерекшеленеді, ондағы анықталған постулаттар ортамен біртұтас өзара байланысқан элементтердің бүтін кешені секілді эстрадалық музыка жүйесінің жалпы теориясына сәйкес келеді.

Диссертацияның ғылыми жаңалығы. Диссертациялық жұмыс жанрлық теорияны және инструменталды музыканы зерттеудің озық әдістерімен сипатталады. Сондай-ақ зерттеуші вокалдық эстрада өнерін дайындаудың кең ауқымды қағидаттары мен әдіс-тәсілдеріне ерекше көңіл бөледі. Соның ішінде диссертанттың елдің заманауи музыкалық мәдениетінің даму үдерістерін түсінуге қажетті әдістемелік қағидаттарды анықтаудағы, этикалық нормалар мен дәстүрлі құндылықтарды көрсететін этно-фольклорлық ансамбльдердің стильдерінің қалыптасу феноменін ашудағы негізделген позициясын атап өту қажет.

Ғылыми жұмыста көркем өнерде өзгерістерге ұшыраған қазіргі қоғамдағы фольклорлық музыка дәстүрінің даму үдерісі, фольклорлық шығармаларды жаңаша сахналық тәжірибеде өңдеу және дәстүрлі инструменталды және ән өнерінің ұлттық мәдениеттің бір бөлігі ретінде трансформациялануы секілді маңызды көрсеткіштер тиісінше көрініс тапқан. Диссертант өз еңбегінде «Роксанаки», «Magic of Nomads», «Қоңыр», «Тұран», «Хассақ» және тағы басқа этнофольклорлық топтардың мысалымен вокалдық орындаушылық қызметті айтарлықтай толыққанды қарастырады.

Олардың әрқайсысының әртістік позициясы, бағдары мен репертуары жалпы мәдени жетістіктердің және қазақстандық көркем өнер сахнасының мәдени серпілісінің көрсеткіші бола алады.

Қорытынды бөлімде диссертант этнофольклорлық топтардың дамуы төмендегідей міндеттерді нәтижелі түрде орындауға бағытталуы тиіс деп тұжырымдайды:

- ұлттық стильдегі музыканың заманауи көрінісі болып табылатын этно-фольклорлық ансамбльдің шығармашылығында халықтық дәстүр мен музыкалық мұраның сақталу деңгейін бағалау қажеттілігі;

- талғамдарды дамыту және терең білім алу саласында күрделі жұмыс жүргізуді талап ететін дәстүрлі музыканың эстетикалық құндылықтарын заманауи музыка өнерімен үйлестіру;

- қазақ халқының фольклорлық ансамбльдік формалары Орталық Азия халықтарының кәсіби классикалық өнерінің дәстүрлі ансамбльдік түрлерімен үйлестікте бүгінгі Қазақстандағы ансамбльдік өнердің прогрессивтік дамуына ықпал етуі тиіс;

- бүгінгі қазақ халқының этно-фольклорлық топтары этно-фольклорлық ансамбльдердің және олардың репертуарының қазақи дәстүрлі дүниетанымының сабақтастығын кешенді талдау жолымен анықталуы тиіс;

- Бұл феноменнің бірегейлігінің кешенді ғылыми тұжырымдамасы композицияларды орындау деңгейін бағалау жолымен құрастырылған және әрбір этно-фольклорлық топтың бұл бағытқа өз үлесін қосқаны аталып өткен. Мысалы, «Роксанаки» тобы алғаш рет қазақтың көне архаикалық элементтерін қосты, ал «Magic of Nomads» тобы джаз мәнерінде орындалған дәстүрлі қазақ әнінің де танымалдығын жоғалтпайтынын дәлелдеді;

- сондай-ақ зерттеу нысаны ретінде алынған ансамбльдердің заманауи өнер аспаптарын қолдана отырып дәстүрлі өнердің ауқымын кеңейтіп дамытып жатқаны анықталды;

Этнофольклорлық топтар дәстүрлі қазақ музыка өнерін насихаттау, қазақтың көне архаикалық жанрлары мен лирикалық әндерін, дәстүрлі музыка аспаптарын икемдеу арқылы ұлттық құндылықтарды таратып қана қоймай, Қазақстанның заманауи музыкалық мұрасын алыс шетелдерге де жылжытуға ықпал етеді.

Жұмыстың мазмұны мен рәсімделуі бойынша кемшіліктер анықталған жоқ, диссертация зерттеудің қойылған міндеттерімен және нәтижелерімен сипатталатын белгілі ғылыми-әдістемелік мақсаттардың негізінде орындалған толық және нәтижелі зерттеу жұмысы болып табылады.

Отандық және шетелдік зерттеушілердің еңбектеріне, өткен тағылымдамаларына сүйене отырып Сәкен Қордабайұлы дәстүрлі және заманауи зерттеу әдістерін шебер қолдана біледі. Ол диссертацияда қойылған міндеттерді орындап шықты. Қорғауға ұсынылған диссертациялық жұмысынан көріп отырғанымыздай ғылыми дайындығы мен эрудициясы **МАЙҒАЗИЕВ СӘКЕН ҚОРДАБАЙҰЛЫНЫҢ** 6D041600 – өнертану мамандығы бойынша PhD дәрежесін беруге лайықты деп санауға мүмкіндік береді.

Шетелдік ғылыми кеңесші, PhD

«30» Қазан 2019 жыл /қолтаңба/ Каромат Д.Ф.

Д.Ф. Кароматтың қолы
БЕКІТІЛГЕН
Өзбекстан Республикасының
Ғылымдар академиясы
Көркем Өнер Институты
Кадрлар бөлімі /қолтаңба/

*/Доңгелек мөр: Өзбекстан Республикасының Ғылымдар академиясы,
Көркем Өнер Институты, Ташкент қаласы * Кадрлар бөлімі/*

100029, Ташкент, Mustaqillik maydony 2. Тел.: 239-17-71, 239-27-84, 239-42-70. Факс: 239-46-67. Н/г 2020300070012590001 АТІВ „Ipoteka Bank“ Shayhontohur filialy. MFO 00425 e-mail: siti1928@mail.ru

Текст-перевод документа с русского языка на казахский язык выполнен мною, переводчиком Зорбановой Жанной Сапаковной

Имя переводчика Зорбанова Жанна Сапаковна

Подпись: ЖЗ

Республика Казахстан, город Алматы. Двадцать пятого мая две тысячи двадцатого года, я, Байдаулет Айжан Бауыржанкызы, нотариус города Алматы, действующий на основании государственной лицензии № 0003068, выданной Комитетом регистрационной службы и оказания правовой помощи Министерства юстиции Республики Казахстан от 11 августа 2010 года, свидетельствую подлинность подписи, сделанной известным мне переводчиком Зорбановой Жанной Сапаковной.

Зарегистрировано в реестре № 888

Взыскано: 1472 тенге

Подпись нотариуса

[Handwritten signature]

